

Tijd van burgers en stoommachines: Bepalende gebeurtenissen en ontwikkelingen in het leven van Aletta Jacobs

Groep 7-8

In deze les leren de leerlingen belangrijke ontwikkelingen en gebeurtenissen in het leven van Aletta Jacobs kennen en krijgen ze inzicht in hoe ontwikkelingen bepaalde oorzaken en gevolgen hebben. Ze doen dit door het ordenen van zeshoeken.

Lesdoelen:

Kennisdoelen:

1. Leerlingen kunnen uitleggen wie Aletta Jacobs was en waar zij voor streed.
2. Leerlingen kunnen het verschil tussen een oorzaak en een gevolg uitleggen en hoe deze zich tot elkaar verhouden.

Vaardigheidsdoelen:

1. Leerlingen kunnen bij ontwikkelingen en gebeurtenissen in het leven van een historische persoon oorzaken en gevolgen onderscheiden.
2. Leerlingen kunnen hun keuzes beargumenteren.

Organisatie:

De leerlingen werken in hun tafelgroepje aan deze opdracht. Per groepje krijgen ze een envelop met daarin 15 zeshoekige plaatjes (zie printblad).

De les:

Voorafgaande aan deze opdracht is het belangrijk dat leerlingen kennis hebben gekregen over de industriële revolutie in Nederland en de gevolgen hiervan voor de leef- en arbeidsomstandigheden van arbeiders. Dit wordt in alle methodes van de basisschool behandeld. Daarnaast is het belangrijk dat leerlingen kennis hebben gemaakt met Aletta Jacobs, bijvoorbeeld via de canon: <https://canonvannederland.nl/alettajacobs>. Hier wordt naast haar werk als arts ook verteld dat zij streed voor vrouwenkiesrecht. Al deze elementen komen in de opdracht naar voren.

Tijdens de les lezen en bekijken de leerlingen de zeshoekige 'puzzelstukken'. De bedoeling is dat zij deze in een zelf te kiezen vorm ordenen waarbij ze steeds oorzaak en gevolg koppelen. Doordat het zeshoeken zijn en geen vierkanten of rechthoeken, kunnen er meerdere andere zeshoeken die direct verband houden met de zeshoek aangelegd worden. Na afloop is er wel chronologie zichtbaar in het raamwerk.

Inleiding:

Voor deze les is het belangrijk dat leerlingen weten wat oorzaken en gevolgen zijn. Dit kun je aan de hand van een voorbeeld van een kettingreactie laten zien. Er zijn mooie filmpjes op youtube te vinden, bijvoorbeeld van museum Nemo.

Het is mogelijk om de les te beginnen met het ophalen van voorkennis. Wat weten de leerlingen al over Aletta Jacobs? Op welke manier had zij te maken met arbeidersgezinnen? Waarom trok zij zich vooral ook de positie van arbeidersvrouwen aan? Wat deed ze voor hen? Welke strijd vond in deze tijd ook plaats (algemeen mannenkiesrecht en vrouwenkiesrecht).

Wat was de rol van Aletta Jacobs daarin? Deze laatste onderdelen kunnen ook de kern van de les zijn.

Kern:

Kennisoverdracht op basis van de hierboven gestelde vragen en onderwerpen kan ook centraal staan in de kern van de les. Hiervoor kan de methodetekst of de canontekst worden gebruikt.

Leerlingen krijgen vervolgens de zeshoekjes uitgedeeld en gaan deze ordenen. In de teksten staan op sommige plaatsen jaartallen en op andere ook woorden als 'daarna' of 'als ze terug is'. Deze kunnen helpen om oorzaak- en gevolgrelaties te leggen.

Het is mogelijk om een leeg zeshoekje toe te voegen. Daar mogen ze zelf iets op schrijven, bijvoorbeeld: 'Aletta Jacobs wordt de eerste vrouwelijke student in Nederland die officieel mag studeren' of 'Aletta Jacobs staat in de canon van Nederland'. Als je dit teveel vindt, kun je het lege zeshoekje ook weglaten.

Afsluiting:

Bij een les waarin leerlingen historisch redeneren is de nabespreking van groot belang. Leerlingen hebben zich verdiept in wat oorzaken en gevolgen waren in het leven van Aletta Jacobs. Na het met elkaar verkennen van deze elementen is het belangrijk aandacht te besteden aan:

- Wat was de oorzaak dat Aletta Jacobs mocht studeren?
- Hoe kwam Aletta Jacobs in aanraking met de strijd voor vrouwenkiesrecht?
- Wat was de oorzaak dat Aletta Jacobs zich ging inzetten voor arbeidersvrouwen?
- Wat was het gevolg van dat Aletta Jacobs zich niet verkiesbaar mocht stellen voor de gemeenteraad?
- Kan een gevolg van iets ook weer een oorzaak zijn? Hebben ze daar een voorbeeld van?
- Het is interessant deze vaardigheden ook naar het heden te trekken? Hoe heeft Aletta Jacobs de emancipatie van vrouwen later beïnvloed? Hier kan een link worden gelegd met de Corry Tendeloo en de afschaffing van de Wet Handelingsonbekwaamheid (dit klinkt ingewikkeld maar kan in eenvoudige taal worden uitgelegd).
- Wat hebben de leerlingen geleerd van deze opdracht?

Veel plezier met de les.